

Asia: VN/16645/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hämeenlinnan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta (Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/16645/2021)

Lausunto:

Hämeenlinnan kaupunki kannattaa lakiehdotusta seuraavin huomioin.

Hämeenlinnan kaupungin näkemyksen mukaan on kuntien etu, että tulevilla hyvinvointialueilla on pääsy rahoitusmarkkinoille ja rahoituksen järjestämisessä on perusteltua hyödyntää kuntien yhteistä varainhankintajärjestelmää. Kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän kautta rahoitettaville hyvinvointialueiden lainoille ei ole perusteltua vaatia valtioneuvoston takauksia, koska valtioneuvoston takausmuodostuisi kokonaisuutena katsoen kuntien edun vastaiseksi.

Perustelut:

Lakiehdotuksessa on mainittu, että ”Takauskeskusjärjestelmän toiminta perustuu siten takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien luottokelpoisuuteen, mikä puolestaan käytännössä perustuu kuntien verotusoikeuteen sekä siitä seuraavaan niin sanottuun nollariskisyyteen luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa.” Hämeenlinnan kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että takauskeskuksissa tai muussakaan lainsäädännössä ei ole rajoitetta, jonka mukaan Kuntarahoitus Oyj voisi antaa rahoitusta ainoastaan nollariskiomaisuuden omaaville oikeushenkilöille.

Luottolaitos voi tosin tällaisen toimintapoliittisen rajoitteen asettaa omassa toiminnassaan, mutta se ei ole lainsäädännön edellyttämä.

Takauskeskuslain 8 §:n mukaan takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Takauskeskuslain esitöiden mukaan vakuuksien arviointi on sidottu sitoumuksen antajan tai takaajan kykyyn vastata sitoumuksestaan (HE 30/1996 s. 10-11). Takauskeskuslaki sitoo siis vakuuksien arvioinnin luottoriskiin, joka taloudellisena käsitteenä tarkoittaa velallisen kykyä ja halua maksaa luotto takaisin. Kuntien yhteistä varainhankintajärjestelmää oikeudellisesti tarkasteltaessa luottoriskistä on erotettava riskipainon käsite oikeudellisena ominaisuutena, joka mittaa velallisen oikeutta muodostaa omia varoja omalla päätöksellään ja jonka toimivaltainen valvontaviranomainen liittyy oikeushenkilöön. Esitöissä todetaan nimenomaisesti, että myös muu vakuus voidaan hyväksyä, jos se katsotaan riittäväksi. Takauskeskuslaki ei siten edellytä nollariskiominaisuutta vakuuksien arvioinnissa.

Vakavaraisuusasetuksen 115 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden ja niiden viranomaisten, joihin myös tuleva hyvinvointialue kuuluu, riskipainon määrittelyssä otetaan huomioon veronkanto-oikeus ja maksukyvyttömyyttä vähentävät institutionaaliset järjestelyt (ei siis luottoluokitusta). Jäsenvaltioiden ja niiden viranomaisten riskipainon määrittelyssä ei siis oteta huomioon luottoluokitusta, kuten luottolaitosten ja muiden kuin jäsenvaltioiden viranomaisten arvioinnissa (ks. esim. vakavaraisuusasetus 119 artikla).

Valtiontakausta tuleekin arvioida myös suhteessa Kuntarahoitus Oyj:n omien varojen vaateeseen. Valtiontakausta hyvinvointialueiden velvoitteille tarkoittaisi Kuntarahoitus Oyj:n osalta sitä, että Kuntarahoitus Oyj:llä ei ole velvollisuutta varata niitä varten omia varoja. Tämä edelleen heikentäisi kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän perusturvallisuutta. Olisi ehdottomasti takauskeskuksen jäsenyhteisöjen etu, että varoja kartutetaan Kuntarahoitus Oyj:öön sen sijaan, että ne jaettaisiin sieltä omistajille osinkoina.

Hämeenlinnan kaupunki pitää erittäin merkittävänä elementtinä ehdotetussa järjestelyssä sitä, että hyvinvointialueilla on lainsäädäntöehdotuksen mukaan oikeus lisärahoitukseen (ehdotus laiksi hyvinvointialueiden lisärahoituksesta, 11 §). Näin ollen hyvinvointialueiden luottoriski tullee olemaan käytännössä nykyisten sairaanhoitopiirien luottoriskiä vastaava.

Valtiontakausta ei toisi kuntien riskienhallinnan kannalta myöskään mitään lisäarvoa järjestelyyn. Se, että hyvinvointialueen riskipaino olisi nykyisten kuntien tai sairaanhoitopiirien riskipainoa korkeampi, ei merkitse sitä, että hyvinvointialueiden lainoihin liittyisi luottoriskiä, joka muodostuisi rajaavaksi tekijäksi takauskeskuslain näkökulmasta. Erityisenä huomiona voidaan todeta, että takauskeskus myöntää tällä hetkellä kaikki takauksensa Kuntarahoitus Oyj:n antolainaukselle. Kuntarahoitus Oyj:n riskipaino on 20 prosenttia. Tätä ei ole tähän asti nähty ongelmalliseksi takauskeskuksen jäsenyhteisöjen keskuudessa. Kaupungin käsityksen mukaan valtiontakausta toisi

käsittelyyn tarpeetonta jäykkyyttä, kun valtiovarainministeriön myöntämä takaus tulisi notifioida EU-oikeudellisesti. Tämä ei ole paikallisen itsehallinnon näkökulmasta perusteltua.

Kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän käyttöalan laajentamisen yhteydessä on aiheellista varmistaa perustuslaissa turvatun asukkaiden itsehallinnon näkökulmasta, että Kuntarahoitus Oyj on aidosti kuntien määräysvallassa. Tämä merkitsee myös sitä, että Kuntarahoitus Oyj:n nimitysvaliokunta tulisi olla kuntien määräysvallassa, mitä se ei tällä hetkellä ole. Edelleen yhtiön hallituksen tulisi muodostua kuntien edustajista. Luottolaitostoiminnan asiantuntemuksen varmistaminen kuntakentässä kuuluu luontevasti Kuntien takauskeskuksen kehittämistehtävään.

Lakiehdotuksessa olisi syytä säätää myös takauskeskuksen jäsenyhteisöille maksettavasta takausprovisiosta hyvinvointialueille annettujen lainojen osalta.

Kuntien yhteinen varainhankintajärjestelmän luottokelpoisuus ja yhteiskunnallinen arvo perustuvat järjestelmän mahdollisuuden toimia suomalaisen yhteiskunnan ydintoimintojen rahoittajana. Myös näistä näkökulmista on hyväksyttyä ja kannatettavaa, että sille osoitetaan lakiehdotuksessa määritelty uusi tehtävä. On takauskeskuksen jäsenyhteisöjenkin etu, että tämä tehtävä otetaan vastaan.

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Valtteri Immonen

Kaupunginlakimies

Juha Isosuo

Apulaiskaupunginjohtaja

Immonen Valtteri
Hämeenlinnan kaupunki - Hallintopalvelut